

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XXIII
1. Konunun Takdimi ve Sınırlandırılması	1
2. Konunun Ele Alınışı.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM İSLÂM HUKUKUNDA UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ

§1. GENEL OLARAK.....	7
§2. İSLÂM HUKUKUNUN DİĞER HUKUK SİSTEMLERİYLE İLİŞKİSİ.....	9
§3. İSLÂM HUKUKUNDA “KAYNAK” KAVRAMI.....	10
§4. ŞER’İ HUKUK VE KAYNAKLARI	11
I. Şer’i Hukukun Asli Kaynakları	13
A. Kur’an.....	13
B. Sünnet	14
C. İcma.....	15
D. Kıyas.....	17
II. Şer’i Hukukun İkincil Kaynakları.....	19

A. İstihsan	19
B. Maslahat	20
C. Örf ve Adet.....	21
D. Diğer İkincil Kaynaklar	21
§5. İSLÂM HUKUKUNDA DOKTRİNEL ÇEŞİTLİLİK	22
I. Giriş.....	22
II. İslâm Hukuk Ekollerinin ADR ve Tahkime Bakışı	23
A. Hanefi Ekolü	24
B. Şafii Ekolü	24
C. Maliki Ekolü.....	25
D. Hanbeli Ekolü	26
III. İslâm Hukuk Ekollerinin Hâkim Olduğu Bölgeler.....	26
§6. İSLÂM HUKUKUNDA UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM SÜREÇLERİ	27
I. Alternatif Uyuşmazlık Çözümünün (ADR) İslâmi Bir Modeli Olarak İslâmi Uyuşmazlık Çözümü (IDR).....	27
II. İslâmi Uyuşmazlık Çözümünün Sulh Geleneği İçerisinde Temellendirilmesi	28
III. İslâm Hukukunda Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri..	31
A. Arabuluculuk.....	31
1. Genel Olarak	31
2. İslâm Hukukunda	32
B. Tahkim	33
1. Genel Olarak	33
2. Tahkimin Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Arasında Değerlendirilebilirliği	36
3. İslâm Hukukunda Tahkim.....	37
C. Arabuluculuk-Tahkim.....	39
D. Arabuluculuk-Uzman Kararı.....	41
E. Muhtesip	42
§7. ŞER'İ HUKUKUN KODİFİKASYONU	43

I. Genel Olarak	43
II. Şer'i Hukukun Kodifiye Edilmesinin Avantajları	46
III. Uluslararası Düzenleyici Kuruluşlar	47
A. İslâmi Finansal Kurumlar Muhasebe ve Denetim Kurumu	47
B. İslâmi Finansal Hizmetler Kurulu	50
C. İslâm Fıkıh Akademisi.....	51
D. Uluslararası İslâmi Likidite Yönetimi Kuruluşu	52
E. Uluslararası Standartların Hukuki Etkisi	52

İKİNCİ BÖLÜM İSLÂMÎ FİNANS SİSTEMİ

§1. HUKUK SİSTEMİ OLMAKSIZIN MEVZUAT OLUŞUMU...55	
§2. İSLÂMÎ SERMAYE PİYASASINDA ŞER'İ HUKUKUN ROLÜ VE ÖNEMİ	56
§3. İSLÂMÎ FİNANS HİZMETLERİ	57
I. İslâmi Finans Kuruluşları	58
II. İslâmi Finans Alanındaki Regülasyonun Kapsam ve Sınırları ..59	
A. Maddi Model.....	60
B. Şekli Model.....	61
§4. İSLÂMÎ FİNANSIN TEMEL İLKELERİ.....	62
§5. İSLÂMÎ FİNANS SİSTEMİNE HAKİM OLAN TEMEL İLKELER.....	63
I. Giriş.....	63
II. Riba Yasağı.....	64
A. Genel Olarak	64
B. İslâmi Finansta Riba Uygulaması.....	66
III. Net Olmayan Hususlar	66
A. Genel Olarak	66
B. İslâmi Finansta Net Olmayan Hususlara İlişkin Uygulama	68
IV. Kumar Yasağı	70

A. Genel Olarak	70
B. İslâmi Finansa Kumar Yasağı Uygulaması.....	71
§6. İSLÂMÎ DENETİM KURULLARININ FONKSİYONLARI VE AAOIFI STANDARTLARI	72
I. İslâmi Denetim Kurulunun İşlevleri	72
II. İslâmi Denetim Kurulunun Sahip Olduğu Roller.....	73
A. Şer’i Hukuka Uygunluğun Sağlanması.....	73
B. Şer’i Hukuka Uygunluk Hakkında Danışma İşlevi	75
§7. İSLÂMÎ FİNANS SEKTÖRÜNDE KURUMSAL YÖNETİM..	75
§8. ÜLKEMİZDE İSLÂMÎ DANIŞMA KURULU’NUN OLUŞTURULMASINA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR	77
I. Genel Olarak	77
II. Sermaye Piyasası Uygulamasında Danışma Kurulları.....	78
III. Katılım Bankacılığı Uygulamasında Danışma Kurulları.....	79
§9. İSLÂMÎ FİNANSMAN YÖNTEMLERİ.....	81
I. İslâmi Bankacılık.....	81
A. Katılım Bankacılığının Esasları.....	81
B. Katılım Bankacılığında Fon Kullandırma Yöntemleri	82
1. Murabaha	83
2. Mudaraba	84
3. Muşaraka.....	85
4. İcara	86
5. Wakala.....	87
6. İstisna.....	88
II. İslâmi Sermaye Piyasası.....	89
A. Kira Sertifikası İşleminin İşleyişi.....	90
B. Mevzuatımızda Kira Sertifikaları.....	92
C. Kira Sertifikası Türleri.....	97
1. İhraç Yöntemleri.....	97
1.1. Proje Endeksli Kira Sertifikası.....	97
1.2. Varlığa Endeksli Kira Sertifikası	98

1.3. Bilanço Endeksli Kira Sertifikası	98
2.	
Dayandığı Finansman Modeline Göre Kira Sertifikası Çeşitleri	98
2.1. Ortaklığa Dayalı Kira Sertifikası	99
1.2.1. Muşaraka Sukuk.....	100
2.2. Alım Satıma Dayalı Kira Sertifikası	107
2.3. Eser Sözleşmesine Dayalı Kira Sertifikası.....	111
2.4. Sahipliğe Dayalı Kira Sertifikası	113
2.5. Yönetim Sözleşmesine Dayalı Kira Sertifikası	115
2.6. Hibrid Sukuk.....	117
3. İslâmi Forward Sözleşmeleri: Selem ve İstisna	119
3.1. Selem.....	119
3.2. İstisna.....	120
4. Ülkemizde Kira Sertifikası Uygulamaları	121
5. Uluslararası Alanda Yapılan Etkinlikler	123
III. İslâmi Sigortacılık	124
A. İslâmi Sigorta Kavramı	124
B. Sigortanın Yasaklanmış Unsurları	125
1. Riba.....	126
2. Gharar	126
3. Maysir	127
C. İslâmi Sigortacılığın Geleneksel Sigortaya Göre Farkları .	127
D. Katılımcı İle Operatör Arasında Net Ayrım.....	130
E. Şer'i Hukuka Uygun Poliçeler ve Stratejiler.....	130
F. Risk Paylaşımı.....	131
§10. İSLÂM ÜLKELERİNDEKİ İSLÂMİ FİNANSA İLİŞKİN DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE	132
I. Malezya.....	132
II. Bahreyn	133
III. Dubai.....	133

IV. Katar.....	134
----------------	-----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İSLÂMİ BANKACILIK VE FİNANS
UYUŞMAZLIKLARINDA HUKUK
YARGILAMASI

§1. İSLÂMİ FİNANS UYUŞMAZLIKLARININ HUKUK MAHKEMELERİ NEZDİNDE ÇÖZÜMLENMESİ.....	135
I. Hukuk Davasının Dezavantajları	135
A. Şer'i Hükümlerin Uygulanmaması.....	136
B. Hâkimlerin İslâmi Finans Alanında Sınırlı Tecrübeye Sahip Olması.....	137
§2. İSLÂMİ FİNANS UYUŞMAZLIKLARINDA MALEZYA UYGULAMASI.....	139
I. İslâmi Finans Uyuşmazlıklarında Malezya'nın Önemi.....	139
II. İslâmi Finans Uyuşmazlıklarında Malezya Mahkemesinin Yetkileri	140
A. Mevzuat	140
B. İslâmi Danışma Kurulu'nun Mahkeme Kararları Üzerindeki Etkisi	140
III. Malezya'da İslâmi Finans Davalarının Gelişimi	141
A. Birinci Evre: 1979-2002	142
B. İkinci Evre: 2003-2007.....	143
C. Üçüncü Evre: 2008-2010.....	145
§3. HUKUKUMUZDA İSLÂMİ BANKACILIK VE FİNANS UYUŞMAZLIKLARININ HUKUK YARGILAMASINA KONU EDİLMESİ.....	146
I. Genel Olarak	146
II. Hukuk Mahkemeleri Tarafından İslâmi Finans Sözleşmelerinden Kaynaklı Uyuşmazlıklarda Uzman Görüşüne Başvurulması.....	148

III. İslâmi Finans Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Türkiye Mahkemelerinde Görülmesi.....	150
A. Genel Olarak	150
B. Taraflarca Milletlerarası Yetki Sözleşmesi Yapılması.....	151
C. Uygulanacak Hukukun Taraflarca Belirlenmesi.....	153
D. Hakimın Hukuku Re'sen Uygulaması İlkesinin Uygulanması	154
E. Milletlerarası Derdestlik	155
F. Yabancı Hukukun Uygulanması Bakımından Bilirkişiye Başvurulması	157
§4. INCORPORATION METODU	158
§5. İSLÂMÎ FİNANS UYUŞMAZLIKLARINDA İNGİLTERE UYGULAMASI.....	161
I. Genel Olarak	161
II. İngiltere'de İslâmi Finansın Temel Hukuki Yönleri	162
III. Seküler Hukuk Düzeninde İslâmi Finans Sözleşmelerinin Uygulanabilirliği: İngiliz Mahkemesi Yaklaşımı	163
IV. İngiliz Hukukunda İslâmi Finans Uyuşmazlıklarının Çözümü	164
V. İngiliz Hukukunda İslâmi Finans Uyuşmazlıklarına İlişkin Mahkeme Kararları	165
A. Islamic Invest Co. of the Gulf (Bahamas) Ltd. v. Symphony Gems N.V Davası.....	165
B. Shamil Bank of Bahrain EC v. Beximco Pharmaceuticals Davası.....	167
C. The Investment DAR Company KSCC v. Blom Development Bank Sal Davası.....	170
D. Dubai Islamic Bank PSJC v. PSI Energy Holding Co BSC Davası	171
E. Dana Gas PJSC v. Dana Gas Sukuk Ltd&Ors Davası.....	172
VI. Değerlendirme	174

§6. İSLÂMÎ FİNANS UYUŞMAZLIKLARINDA AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ UYGULAMASI	175
I. Genel Olarak	175
II. Amerikan Hukukunda İslâmi Finansın Temel Hukuki Yönleri	176
III. Amerikan Hukukunun Uygulandığı Sözleşmelerde İslâmi Finans Uyuşmazlıklarının Çözümü	176
IV. Amerikan Hukukunda İslâmi Finans Uyuşmazlıklarına İlişkin Mahkeme Kararları	177
A. Arcapita Bank B.S.C. Tarafından Açılan İflas Davası	177
B. Kevin J. Murray v Henry M. Paulson Jr. Davası.....	178
C. East Cameron Partners Davası.....	179
V. Değerlendirme	181
§7. İSLÂMÎ FİNANS UYUŞMAZLIKLARINDA FARKLI HUKUK SİSTEMLERİNİN YAKLAŞIMINA DAİR DEĞERLENDİRMELER.....	182
I. Uygulanacak Hukuka İlişkin İhtilaflar	182
II. Bir Savunma Aracı Olarak Şer'i Hukuk.....	183
III. İslâmi Finans Araçlarında Ortaya Çıkan Uyuşmazlıklar	185
§8. İSLÂMÎ FİNANS SEKTÖRÜNDE UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ İÇİN KURUMSAL ÇERÇEVENİN ORTAYA KONULMASI AÇISINDAN MALEZYA ÖRNEĞİ	186
I. Asya Uluslararası Tahkim Merkezi	186
II. Finansal Aracılık Bürosu	187
III. Malezya Merkez Bankası İslâmi Danışma Kurulu.....	188
A. İslâmi Danışma Kurulunun Fonksiyonu.....	188
B. İslâmi Danışma Kurulunun Uyuşmazlık Çözümündeki Rolü.....	189
IV. Malezya Arabuluculuk Merkezi.....	191
ARA DEĞERLENDİRME	192

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İSLÂMÎ FİNANS UYUŞMAZLIKLARINDA
TAHKİM

§1. GİRİŞ.....	193
§2. İSLÂMÎ FİNANSTA TAHKİM	194
I. İslâm Hukukunda Tahkimin Avantajları.....	195
II. İslâm Hukukunda Tahkimin Dezavantajları.....	197
III. İngiltere’de İslâmi Finansa İlişkin Tahkim Davaları	198
A. Sanghi Polyesters Ltd ve the International Investor KCSC Tahkim Davası.....	198
B. Musawi vs. RE International (UK) Ltd. & Ors Tahkim Davası.....	199
C. Halpern v. Halpern Tahkim Davası.....	201
§3. İSLÂMÎ FİNANS UYUŞMAZLIKLARINDA SEKÜLER TAHKİM	201
I. Elverişlilik	202
II. Karar Verme Kalitesi	202
III. Kararın İcrası	203
IV. Esneklik ve Çabukluk	203
V. Modern Tahkim Çerçevesine İlişkin Tartışmalar	204
A. Adalet Mekanizmasında Yaşanan Gecikme ve Maliyet Unsuru.....	204
B. İrksal Önyargı	205
C. Hakkaniyet ve Dostane Usul Kavramlarını Kullanmaya İsteksizlik	206
D. Yargıya Aşırı Müdahale ve Formalizm.....	207
§4. İSLÂMÎ FİNANS UYUŞMAZLIKLARINDA ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YÖNTEMLERİ VE TAHKİMİN GEÇERLİLİĞİ	208
I. İslâmi Finans Uyuşmazlıklarının Çözümüne Yönelik Sözleşme Metinlerine Konulan Klozlar.....	209

A. Uyuşmazlıkların IDR Yoluyla Çözümüne İlişkin Madde ve Sözleşmelerin Hazırlanması.....	210
B. İslâm Hukukunun Uygulanmasını Önleyecek Biçimde Sözleşme Metninin Hazırlanması.....	212
§5. TÜRK HUKUKUNDA TAHKİMİN İSLÂMİ FİNANS UYUŞMAZLIKLARINDA UYGULANIRLIĞI	213
I. Türk Hukukunda Tahkim Mevzuatı.....	214
A. Hukuk Muhakemeleri Kanunu.....	214
B. Milletlerarası Tahkim Kanunu	216
C. Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun.....	218
D. İstanbul Tahkim Merkezi Kanunu.....	221
§6. İSLÂMİ FİNANS UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE HAKEMLERİN ROLÜ VE NİTELİKLERİ.	222
I. Genel Olarak	222
II. Hakem Sayısı.....	224
A. İslâm Hukukunda	224
B. Türk Hukukunda	224
III. Hakemlerin Tahkim Mahkemeleri İçindeki Rolü	225
IV. İslâmi Finans Uyuşmazlıklarında Hakemlerin Nitelikleri.....	228
A. Genel Olarak	228
B. Uzmanlık Unsuru	229
C. Cinsiyet Unsuru	229
D. Müslüman Olma Unsuru	232
V. Gayri-Müslim Bireylerin Hakem Olarak Tayin Edilebilmesi	233
A. Müslüman ve Gayrimüslim Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Tahkiminde Gayrimüslim Hakemlerin Atanması.....	234
B. Tarafları Müslüman Olan Kişiler Arasındaki Uyuşmazlıkların Tahkimi İçin Gayrimüslim Hakem Atanması	235
1. Geleneksel Yaklaşım	235

2. Liberal Yaklaşım	236
3. Değerlendirme	236
§7. ŞER'İ HUKUKA UYGUN OLARAK İSLÂMİ FİNANS UYUŞMAZLIKLARININ TAHKİMİ.....	237
I. Genel Olarak	237
II. Kuala Lumpur Bölgesel Tahkim Merkezi Örneği.....	239
A. Genel Olarak	239
B. İslâmi Tahkim Kuralları.....	240
1. Özellik Arz Eden İslâmi Tahkim Kuralları.....	241
1.1. Şer'i Hukuk Uzmanlarının ve Danışma Kurulunun Rolü	241
1.1.1. AIAC İslami Tahkim Kuralları.....	241
1.1.2. AIAC İslâmi Tahkim Kurallarının IICRA Kurallarıyla Karşılaştırılması.....	243
1.2. Hakemlere Dostane Aracılık Yetkisinin Verilmesi	244
1.2.1. Genel Olarak	244
1.2.2. İslâmi Tahkim Kuralları Bakımından	246
2. İslâmi Tahkim Kurallarının Uygulanması İçin Model Hüküm	248
§8. HAKEM KARARININ YAZILMASI.....	249
§9. TAHKİM KARARLARINDA FAİZE HÜKMEDİLMESİ....	249
§10. İSLÂMİ FİNANS UYUŞMAZLIKLARINDA TAHKİMİ UYGULAYAN DİĞER TAHKİM MERKEZLERİ.....	252
I. Uluslararası İslâmi Arabuluculuk ve Tahkim Merkezi	253
II. Uluslararası Ticari Tahkim Kahire Bölge Merkezi	254
III. Hong Kong Uluslararası Tahkim Merkezi	254
IV. Singapur Uluslararası Tahkim Merkezi	254
V. Dubai Uluslararası Tahkim Merkezi	255
VI. Uyuşmazlık Çözümü Bakımından Uluslararası Bir Yapının Kurulabilirliği.....	256

§11. MİLLETLERARASI TİCARET ODASI'NIN İSLÂMİ FİNANSTA TAHKİME DAİR DEĞERLENDİRMELERİ	257
§12. İSLÂM HUKUKUNDA KAMU DÜZENİ	258
I. Genel Olarak	258
II. Kamu Düzeni ve Tahkime Elverişlilik	258
III. Yabancı Hakem Kararı Kavramı.....	260
IV. Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması Ve Tenfizine İlişkin New York Sözleşmesi	260
V. Değerlendirme	263
§13. İSLÂM HUKUKU VE BATI HUKUK SİSTEMLERİ ARASINDAKİ KAMU DÜZENİ ANLAYIŞININ UYGULAMADAKİ SONUÇLARI	264
§14. HAKEMLERİN NİTELİKLERİNE İLİŞKİN BELİRLEMELERİN TAHKİM KARARININ TENFİZİNE ETKİSİ	266
§15. ULUSLARARASI TAHKİMDE ŞER'İ HUKUKUN MADDİ HUKUK OLARAK SEÇİLMESİ	267
I. Şer'i Hukukun Seçimi	267
II. Şer'i Hukukun Maddi Hukuk Olarak Seçiminin Yabancı Hakem Kararlarının Tenfizine Etkisi	268
§16. TÜRK HUKUKUNDA KAMU DÜZENİ ÇERÇEVESİNDE YABANCI MAHKEME VE HAKEM KARARLARININ İNCELENMESİ.....	270
I. Yabancı Mahkeme Kararları Bakımından.....	270
II. Yabancı Hakem Kararları Bakımından.....	273
§17. ARA DEĞERLENDİRME.....	275
SONUÇ	279
KAYNAKÇA	285